

REMI IDYUS

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS LEIDINYS

LEIDA NUO 1988 M. SPALIO 28 D.

1990 M. LAPKRITIS NR. 15 (30)

PRISIEKĘ LIETUVAI

Lietuva — ar tai neskambiai kaip pačios didžiausios salies pavidinimas, kuriamo sudėti vienai pastaukosis gyvųjų ir žuvusių už jos laisvę vardu ir žmogus iš tautos didvyrių delnių? Ar ne kiekvienas jos gyvastį iš sunčiu į amžius nedantis ir yra iškrojai Lietuva?

1990 M. SPALIO 3 D. Vytauto Didžiojo universiteto salė tokį žmoniją buvo pilnai pilnutele. Į konferenciją „Kovojanti Lietuva“ skirtą rezistencijai atminti, renginio buvei pasipriešinimo krovų dalyviai.

Kas žmonės mylėti guntinę ir gyvybiškai siekti jos idealo — Lietuvos? Tūkstry — krikščionė metina, mokytojas ir knygės — sako buvęs politiniai kalynys Vladas Alfonas Svarinskas, savo žalioje pabréždamas, kad „jei niekas nemirštų už idėją, mirštāt idėja. Jei niekas nemirštų už tautą, mirštāt tauta“.

„Lietuvių tikro gyva tik todėl, kad jūsų drąsa ir pastaukumas svetė munui ir mūsų vaikams. Partizanų dainos, tremtinų maišas — tai vis ketrodžiai, vešiniai — Lietuvon, skatinantys kalbėti Lietuvių kalba, reikšan-

ti Lietuvali priklausantį vienos pastaukėje ir padedantys iš iki gyva tautos dalimi, — savo sveikinimo žodyje saiko Pasaulio Lietuvių bendruomenės centro vicepirmininkė p. Irena Lukosevičienė.

Diskutuojamės, kad pabuvę tarp jūsų, išvienime susitirpintų tikėjimą tautos nemaromu ir prisikėlimu laisvam gyvenimui. Mes žinome, kad prieš akis ketas dar, negas ir sunkus ir kova dar neteigta. Mes sekėme kiekvieną jūsų žingsnį besikeičiantį Lietuvos rytę — vėliavos, mitingų, katedros gražinimas, Baltijos keliuose ar kitose vietingose apraškos stiprino mūsų dvasią. Kovo 11-oji buvo vilčių išsipildymas ir naujos ateities ambicijos kelio pradžia. Jis žiūrėja mūsų vienybę ir bendram darbui. Vienvybei bendras darbas — skubobus rodėti, kurių įgyvendinimine pareikalaus didelio supratimo ir nepaprastų pastangų, tiek čia, tiek išeivijoje“.

„Talikykime reabilitaciją tiems, kurie buvo nusikaltę mūsų tautai, tačiau dabar pamatyda už tai algailauti. — nuskambėjo diskusinėse kalbose, aptariant

buvusią Lietuvos laisvės kovo tojų, vėliau politinių kalinių ir kankinių teisine padėti, — o mūsų reabilituoti nereikia, nes nebuvome ir nesame kalti, kad okupantas privertė prieš jūs kovoti“.

Konferencijoje bene svarbiausia buvo aptarti, kaip politinių kalinių ir tremtinų galėtų padėti Lietuvali šandien ir ką gali iš jos tikėtis. Aptarta daebtinė Lietuvos politinė padėtis ir buvusią rezistencijos dalyvių, vėliau — politinių kalinių valdymo siekiakos Lietuvos nepriklausomybės. Daug nuo- gastavimų pareikšta dėl tarpu- savio susikaidymo ir bereikalingų ambicijų, aptartos ir socialinės grįžtujų iš tremties problemos, penaijų klausimas.

Tačiau šis renginys buvo žen- timis. Penkiandžių metų buvę žudomi ir mokinami pagaliau gali ištarti tikruosius savo vadybus ir tinkamai įvertinti savo veiklą. Už nuopelnus Lietuvali Politinių kalinių ir tremtinų sąjunga ne vieną apdovanojo Pa- sippriešinimo dalyvių kryžiumi ir garbės žymeniu.

Zinoma, tai tik simbolinis ir labai labai kuklos įvertinamas, lyg po žalų prafydės pirmasis žiedas...

Vanda PODERYTĖ

Sveikina Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos Pirmininkas Vytautas Landsbergis

Gerbiamieji Lietuvos laisvės kovotojai! Lenkių galvą ir sveikinu Jūsų suvažiavimą, konferenciją. Kreipiuosi į Jus, ne į Organizaciją, bet turėdamas galvoje idėją, kuri įvairiais pavadais gaivino, palaike ir gynė Lietuvos ir mūsų tautos gyvastį.

Lietuvos laisvės kova neturi pabaigos. Reikia nepamiršti 1918—1920 metų Nepriklausomybės kovą. Reikėjo išvaduoti Klaipėda, reikėjo kurti Lietuvą, esančią visą laiką pavojuje. Reikėjo ją ginti, kovoti už jos laisvę ir darbu, ir santarve, ir sutarimu. Buvo prarasta laisvė, ir vėl reikėjo kovoti visomis priemonėmis, gyvybes padedant mūšio lauke, atiduodant gyvybes tremtyje ir kalėjimuose, arba kantrai dirbtį gyvenime, stengiantis išlaikyti Lietuvos sąmonę, neišsigimusią sielą ir sązinę. Ir taip atėjome į Sajūdį, paskutinį kol kas Lietuvos laisvės kovos etapą, atėjome į rinkimus, Kovo 11-ąjį ir į šandieną. Ir šandien tėsiasi Lietuvos laisvės kova. Ir

kiekviename etape kova savaip sunki ir reikalaujanti, ir išmėgianti. Aš negaliu kalbėti apie Jūsų kovą. Nerasčiau žodžių. Tai Jūs patys žinote, žinojote visą laiką, o jaunesni ne viską žinojote, dabar sužinome iš atskleidžiančių partizanų knygų, iš archyvinių dokumentų. Ta kova turėtų būti parodyta, ji turi auklėti, ypač jaunesnius, ypač tuos, kuriems laisvės savyoka, laisvės kaina nėra tokie aiškūs dalykai kaip Jūsų sesėms ir broliams, padėjusiems galvąs. Kiekviena mūsų kova yra darbo, susitelkimo ir sąmonės kova. Sąmonės, kuri turiapti piliečio sąmonės kiekvienam žmoguje. Cia taip reikia Jūsų ir tokų kaip Jūs, kurie seniai peržengė baimės ribą, kurie žino dalykų vertę, kurių niekas negali pagąsdinti, jokie šukavimai, jokie pasityciojimai iš mūsų darbo atkuriant Lietuvos nepriklausomybę. O viso to, ką aš kalbu yra tiek daug. Mes gyvename

tokį keistą laikotarpį, kuriame daug dalykų sumaišyta, supainiota, apmeluota, ir kas, jeigu ne tie, kurie žino visą tiesą ir už ją užmokėjo savo brolių ir savo pačių krauju, kas, jeigu ne Jūs, turite padeti atpalaiduoti, parodyti, paaškinti. Jeigu šiandien, deja, ir Lietuvos respublikos valdininkas šaukia apie būsimą Sibirą kur nors Lietuvos provincijoje, jeigu grasinā pats eiti ir šaudyti į Respublikos vadovybę ir toliau yra savo poste ir savo pareigose, jeigu valdžios įstaigose, Lietuvos įstaigose pasišaipoma iš piliečio dokumento, kas, jeigu ne Jūs turite ateiti ir pasižiūrėti tiesiai į akis ir pasakyti tokiam „praeivi, pasitrauk.“

Linkiu Jums ištvermės, sveikatos, ilgų metų, nes jų reikia Lietuvai. Nepavarkit, nesirkit, deja, negaliu pasakyti išskirtinės, turiu pasakyti nesiūsėkit, nors matau pavargusius veidus. Padékite mums.

Algirdo KAARIO nuotraukose: konferencijos „Kovojanti Lietuva“ garbės svečiai; laisvės kovos archyvo paroda; pagerbiamieji žuvusių.

1990 m. lapkritis

Vengrų tautos sukiliimo metinės

Spalio 17—23 d. Budapešte įvyko Vengrijos politinių kalinų ir disidentų organizuotas 1956 m. suktimo minėjimas. Jame dalyvavo Lietuvos politinių kalinų ir tremtinį sajungos delegacija — B. Gajauskas, A. Lukša, A. Andriukaitienė, A. Smailys, „Kultūros barų“ fotokorespondentas A. Žilžūnas, „Atgimimo“ korespondentė B. Vyšniauskaitė ir Z. Čepaltė.

Pirmą kartą vengrų tauta viešai ir be baimės pagerbė savo vaikus, žuvusius už Vengrijos laisvę ir nepriklausomybę. Tik prieš metus buvo surasti Imrės Nadžio ir kitų keturių ministrių palatki. Sukilielai buvo pakartoti 1958 m. Kukliose užmiesčio kapinaitėse drauge su ministras palaidota dar 350 Vengrijos sukilimo dalyvių, kritusių už laisvę. O žuvo tada tūkstančiai. Daugelio palaičių ir šiandien nežina kur.

Imrės Nadžio kapas skėsta gėlių vainikuose ir žvakų šviesoje. Daug gėlių ir žvakų puošia Mansfeldo Péterio kapa. Jam tada buvo tik 15 metų...

Lietuvos delegacija Budapeštė susitiko ir su kitų šalių politinių kalinų delegacijomis. Visi mums pritarė ir priėmė mus su entuziazmu ir didelėmis simpatijomis. Vengrai labai pagarbial

atsiliepia apie Lietuvą ir kuo palankiausiai vertina mūsų kovą už laisvę. Privačiuose pokalbiuose daugelis vengrų veikėjų prisipažino, kad jie yra pastrenę kuo greičiausiai pripažinti Lietuvos nepriklausomybę. Lietuvos delegacijai pasiliūlus, buvo numatyta iškurti Europos politinių kalinų ir nukentėjusių nuo represijų susivienijimą, kuris gintų visų politinių represuotų reikalus.

Spalio 23 d. Lietuvos AT pirmininkas V. Landsbergis Rakoškerstūrio kapinėse atidengė koplytstulpį abieju tautų aukų atminimui. Jis pastatytas Vengrijos lietuvių bendrijos prezidento V. Griniaus iniciatyva.

Taip Lietuva pagerbė 1956 m. Vengrijos sukilėlių atminimą. V. Landsbergis padėjo vainiką ant Imrės Nadžio kapo, pasakė kalbą, kuria baigė Lietuvos partizanų maldos žodžiai: „Dieve, kurs leidai tautas, gržink laisvę ir mūsų tautai.“

Vakare Sporto halėje įvyko mitingas, kurį pradėjo Iurės Nadžio dukte Elzabetė. Ji pažre-

žė, kad Vengrijai labai trūksta vienybės, kad dar reikės ir naujų aukų Vengrijos laisvei atkurti.

Vengrijos premjermišras Jozefas Antalas 1956 m. suktimą vertino, kaip praėjusio šimtmecio Rakoci sukilimą. Tai buvo vengrų tautos kova dėl laisvės ir nepriklausomybės.

Hornekas Tiboras kritikavo Vengrijos vyriausybę dėl sunkios ekonominės padėties šalyje, reikalavo, kad Tarybų Sajunga už Vengrijai padarytų žala 1956 m. išmokėtų 30 milliardų dolerių kompensaciją.

Kalbėjo ir tarptautinės organizacijos (Šilerio institutas) prezidentė Helpa Zepp-La Rouche. Ji nurodė, kad Vengrija dabar turi galimybę sugrįžti į krikščionišką Europą, kad susidarė palankios sąlygos plėtoti Vokietijos ir Vengrijos santykiams.

Mitingas balgėsi elsenai su fakeliais prie parlamento rūmų.

Šilerio institutas — pasaulyje plačiai žinoma organizacija, jungianti 14 šalių. Ji sprendžia, kaip ekonomiškai padėti Rytų Euro-

pos šalinis pereiti į laisvąją ūrinę, kaip apsaugoti nuo galimų pavoju Europos ir Amerikos ekonominėje. Organizacija remia tautų kovą už laisvę ir nepriklausomybę, gina žmogaus teises. Lietuvos politinių kalinų ir tremtinų sajunga į Šilerio institutą. Nutarta parengti abipusio bendradarbiavimo programą.

Elzibeta Nadi ir Helpa Zepp-La Rouche sutiko aplankyti Lie-

tuva: Šilerio institutas pastūlė Lietuvos politinių kalinų ir tremtinų sajungos atstovui dalyvauti Paryžiuje įvykstančioje žmogaus teisių gynimo konferencijoje. Buvo pastūlyta Lietuvos atstovams aplankytis Visbadeną, šio instituto pagrindinę būstinę. Vengrų politinių kalinų organizacijos atstovai buvo pakvisti aplankytis Lietuvą 1991 m. birželio 14—15 d.

Alfredas SMAILYS

BALF'ui 45-eri

Ilgus sovietų okupacijos metus BALF'o vardas buvo linksniuojamas su didžiuliu įniršiu ir pagieža. Kas gi yra BALF'as ir kaip jis nuveikė mūsų tautos labui? BALF — Bendras Amerikos Lietuvių Fondas, tai Amerikos lietuvių organizacija lietuviams tremtiniams šepti, iškelta 1944 metų kovo 24—25 d. Pagrindinis šio fondo tikslas rūpintis lietuvių šalpos ir švietimo reikalais, teikti pagalbą taučiamiams, pasitraukusiem Antrojo pasaulinio karo metu į Vakarų Europą, o vėliau į JAV, Kanadą, Australiją ir kitur. BALF'o veikla ypač sustiprėjo 1944 metų rudeni. Lietuviai pagarbėliai buvo šelpiami, maistu, drabužiais, alyvine, vaistais. Per pirmuosius devynius metus BALF'o parama sudarė 2,5 milijono dolerių. Be to, buvo suteikta piniginė 1,4 milijono dolerių parama. Daugiausia buvo šelpiami vaikai, našlaičiai, seneliai, invalidai, besimokantis jaunimas, į skurdą patekusieji emigrantai iš Lietuvos. BALF'as rėmė ir moksline, kultūrine veiklą, 1946—1949 m. skyre net specialias grožinės literatūros premijas.

Labai svarbi BALF'o veiklos sritis — atvykstančių į JAV lietuvių globa, ju įkurdinimas ir įdarbinimas. Specialus BALF'o imigracijos ir įkurdinimo komitetas oficialiai pradėjo veikti 1948 10 16 (pirm. A. Devenenė). Per keletą metų iš Vakarų Europos į JAV atvyko apie 28 tūkst. lietuvių, iš jų 85% turėjo oficialius BALF'o išduotus garantinius raštus, kad lengviau būtų įsikurti.

Besikuriančiam BALF'ui, o ir vėliau ištisus 20 metų (1944—

1964 m.) jam vadovavo nenuiltantis jo pirmininkas prel. J. B. Končius. Apie tų metų BALF'o veiklą JAV yra išleistas puikus gerb. J. B. Končiaus verkalas „Atsiminimai iš BALF'o veiklos“ (Čikaga, 1966). Knygos dedikacijoje autorius rašo: „Ši savo darbą skirti laisvės kovų partizanams, kurie savo gyvybę aukojo Lietuvai, Sibiro tremtiniams, išėjusiems Golgotos kančią kelią ir tiems aukso širdies geradariams, kurie savo duona ir pastoge dalijosi su vargo broliais, nešyktėdami nei lėšų, nei laiko, nei jėgų išblokšteliams ištévynes pagelbetti.“

Siandien BALF'as didžiausiai dėmesį ir rūpestį skiria buvusiems Sibiro tremtiniams ir politiniams kalinams [Sibiro gulagus iš Lietuvos buvo ištremta per 700 tūkst. lietuvių. Lietuvą yra gržę apie 130 tūkst. tremtinį, iš jų daug ligonių, senelių, benamų]. Labai nuoširdžiai ir su dideliu pasižentumu jais rūpinosi Bendras Amerikos Lietuvių Fondas — BALF.

Dabartinė BALF'o pirmininkė Ger. ponija Marija Rudienė sakė: „Labdarybė yra aukščiausia dorybė. Balfininkai laimingi, kad gali rūpintis kitais, teikti materialinę, o kartu ir dvasinę paramą tiems, kuriems ši parama labiausiai reikalinga. Mes jaučiame garbę tarnauti broliui ir artimui“.

Sveikiname visus BALF'o narius ir remėjus šio garbingo jubiliejaus proga ir reiškiame giliausią padėką visi Sibiro kalinų vardu už teikiamą jiems paramą.

To Lietuva niekad nepamirš.

Povilas VITKEVIČIUS

Kas mus auklėja...

Pastaraisiais mėnesiais laikraštyje „Respublika“ vis pasirodo publicacijos, kuriose įtaromi Plungės rajono Sąjūdžiai ir Tremtinų sajungos lyderiai: Z. Paulauskaitė, I. Vitkauskienė, A. Lapukas („Respublikos“, š. m. 103, 138, 229, 230 numeriai). Šių pamokslų autorius yra „Respublikos“ korespondentas Žemaitijos zonai E. Bunka. Dėkojame jam už nenuiltamą kovą prieš mūsų lyderius. Kad Jums, gerbiamai skaitytojai, nekiltų abejonių, iš kur žurnalistai tiek pilietinių aistros ir patoso, siūlome susipažinti, ką E. Bunka rašė tada, analizę... SAVO laikais. Stebėtinės pozicijos nuoseklumas!

Jie, anot E. Bunkos, „taškėsi po raiustus, tūnoja tamšiuose eglynuose, įsispraudę po vieną, du. Iš vienatvės ir bejagiško pykčio dar aršesni, piklesni už pasiūliausią žvėrių pa-

saulyje“, kurie „kad ir aprūpėjus dantimis, gynësi iki paskutinio plėše, žudę, niokojo viską, kas likę pasipainiodavo jų kelyje“ („Kibirkšlis“, 1982 m. gegužės 4 d., Nr. 52, „Paskutiniai žuvieji“).

„Daug metų praėjo nuo paskutinių žuviių Plungės apylinkėse. Siandien LTSR Valstybės saugumo komiteto Plungės rajono poskyryje galiama sutikti tuos, kurie su ginklu rankose naikino buržuazinius nacionalistus. Cia liaudies gynėjai gauna pažymėjimus, kurie jiems suteikia tokias pat lengvatas, kaip Didžiojo Tėvynės karo veteranams. To jie verli, nes sau ir kitiemis išskovojo ramy, šviesų gyvenimą“. — džiaugėsi E. Bunka. Suprantamas džiaugimas, juk tiesiog kvapą gniaužia stulbinantys korespondencijų herojų žygarbiai, atsiskleidę likviduojant

paskutinius „banditus“, „vilkotakius“, „išgamas“ Purvaičių, Juodeikių, Aleksandravo miškuose — čia „ant puvusių kvepiantios, saulės šviesos nemetačios žemės lopinėlio, ir gavo galą tie pakeiktieji“ — žmonės, kurių tikroji amžino polisio vieta taip ir nežinoma, nes rašinių herojai dar ir siandien atkaktai tyliai.

O gerb. žurnalistas E. Bunka lyteli negali — tokia jau jo profesija. Siandien jis ieško naujų aktualių temų. Ieško — ir randą.

Zinoma, šias mintis geriausia būtų paskelbtai pačioje „Respublikoje“, bet „nepriklausomas“ laikraštis, kaip rodo karli patirtis, yra nepriklausomas tik nuo jai neįtinkančios nuomonės nes mūsų atsakymai į šmeikališkus E. Bunkos straipsnius nebuvę spaudinami.

Vigantas DANILAVICIUS
Vida TURSKYTE
Sąjūdžiai Plungės rajono tarybos narė

KAD NELIKTŲ PĒDSAKŲ

Sunku siandien išaiškinti vienas partizanų amžinojo polisio vietas. Juk jie buvo nelaidojami, bet užkasami žvyruobėse, atmatų krūvose, pamiskėse, pakraiušese. Mažai kam tepavyko savo artimuosius surasti ir slapčia palaidoti kapinėse. Ir Plungės rajono partizanų likimas panašus.

Žlauraus partizanų lavonų išniekinimui ir patyčių vieta buvo dabartinės Plungės merlijos rūsys. Cia lavonai būdavo sukabinėjami ant sienose įtaisyti kabilių ir laikomi, kol pradės dvokti. Laukiamas kuo daugiau artimųjų, pažystamų. Po kelių dienų

žuvusieji būdavo išvežami „laidoti“. Žiemą, kad nereikėtų kasti duobių, sadistai prižiūrėdavo prie lavono akmenį ar kokį gelžgalį ir sumesdavo į Narvilio ežerėlių prie antrųjų Plungės kapinių. Kita mėgstama partizanų „laidojimo“ vieta buvo dabartiniu turges ir garažų teritorija. Seniau ten buvo smėlio karjeras. Lavonus sumesdavo į išraustas duobes, užberdavo šiek tiek smėlio, ir viskas. Mažai kam tepasi sekė savo artimuosius iškasti ir palaidoti.

Raudonoji tironija, norėdama nuslėpti savo kruvinus darbus, po kelių metų karjerą pradėjo

intensyviai ekspluoatuoti. Smėlis su palaičių likučiais buvo vežamas kelių tiesimų ir namų statybai. Kas siandien suskaiciuoja, kiek naujų Plungės daugiaaukštę išauga ant žmonių kaulų. Taigi partizanų „kapinės“ buvo visiškai likviduotos. Budelių apskrių sunaikino praeities darbų pēdsakus. O kruvinų nusikaltimų vykdytojai buvo laikomi nusipeinusių Plungės piliečių, ir siandien jie personaliai penšininkai, naudojasi privilegijomis ir lengvatomis.

Jonas MILVERTAS

ATSILIEPKITE!

Leonas TARASEVICIUS, Mato, 1938 m. baigė Karo mokyklą, tarnavo Marijampolėje, 9-ame pėstininkų pulke, 1940 m. Ukmergėje, 1941 m. — Trakuose. Antra kartą užėjus rusems mokytojavo Vilniaus kr., Dvenasiškių m-loje. 1945 m. gegužės mėn. atvežiavo į Vilnių ir dingę. Apie jo likimą ką nors žinančių ieško Irena Nemira GODLIAUSKAITE, 235307 Panevėžys, Beržų 41–18, tel. 3 67 33.

Anatolijus GAROLIS-Ažuolas, g. 1926 m. Gyveno Kaune, mokėsi Aukštėsnojo Technikos mokykloje, 3-čiajame kurse. Veikė Kėdainių raj. Paliepių miškuose. Zuvo 1944 12 14. Užkasimo vietas ieško Marija GAROLYTE, Kaunas, Savanorių 207a—72, tel. 70 81 14.

Juozas MARMOKAS, Vincento, g. 1904 ar 1905 m. išvežtas 1941 m. birželio mėn. iš Panevėžio apskr. Subačiaus valsč. Tolesnis likimas nežinomas. Žinių leukia Regina AIZIENĖ, Kupiškio raj., Subačius.

Vaclovas ZIBAITIS, Marijono. Suimtas 1944 m. spalio mėn., 1945 m. nuteistas 15-ai metų katorgos. Kalėjo Vorkutos lageriuose, dirbo 16-oje ar 17-oje šachtoje. Prieš mirti V. Zibaitį globojo nuo Lietuvos karininkai, manome, kad Gužaičiai. Jų ieško ir daugiau žinių leukia Anatolijus ZIBAITIS, 235730 Šilutė, Juonio 10—52, tel. 5 16 95.

Buv. polit. kalintas Petras IMPOLEVICIUS iš Panevėžio raj., Smilgių ms., kelėjo Vorkutoje, dirbo 90-oje šachtoje. I Lietuvą grijo 1958 ar 1959 m. Manome, kad jis gyveno Klaipėdoje, Montės gatvėje. Jo ieško kertu kalėjęs Stasys RUSTAVICIUS. Rešykite Reginei BINKIENEI, 234880 Kupiškis, Pergalės 16—3, tel. 5 38 79.

Juozas GRAZULIS, Juozas, g. 1900 m. Vilkaviškio apskr., Pejavonio valsč., Trileukio km. Savanoris, inžinierius. Mokėsi Marijampolės, Kyberų gimnazijoje. Studijavo karoro inžineriją Prancūzijoje. Suimtas 1940 08 18, nuteistas 8-iems m., kalėjant Lukiškių kalėjime. Išvežtas į Vorkutą, vėliau į Archangelsko srt.-lagerius (Sievero Zeleznaja daroje, p/3), ten ir mirė. Pranešė likimo draugas I. Cernius. Daugieji žinių ar paleidojimo vietas ieško Magdalena GRAZULYTE-KARALIENE, Vilnius, Sudervės 49—91, tel. 44 23 71.

Vincas DRUSKIS, Vinco, g. 1920 m. Ukmergės apskr., Zelvos valsč., Paželvių km. išremtas apie 1946 m. Paskutinis adresas tremties Krasnojarsko kr., Bolšedinskiy raj., Novaja Elovka km. Mirė 1959 m. lapkričio mėn. Žinoma, kad tremties vedė lietuvių Erika iš Klaipėdos kr. Turėjo sūnų Viktorą (g. 1956 m.) ir dukrą Birutę (g. 1959 m.). Jų ieško Karolina CIKANAUSKIENĖ, Jonava, Kosmonautų 26—16.

Petras KELIUOTIS, Antano, g. apie 1898 m. Rokiškio apskr., Panemunio valsč., Gačionių km. Suimtas 1948 ar 1949 m. nuteistas 25 m., kelėjo Taišeto lag. Apie 1957 m. parašė laišką, kad grįžta į Lietuvą, tačiau nesugrįžo. Kartu kalėjusių bei apie jo likimą žinančių ieško Laimutė SULCIENĖ, Kaunas, Vairo 13—26, tel. 71 62 46.

Algimantas BALTRUSAITIS-BALT-RUSIS, Antano, g. apie 1928 m. Gyveno Kaune, Fredoje. Motinos vardas Kunigunda. Beltrūšių šeima buvo išremta 1941 m. birželio mėn. Jo ieško Irena Albrechtaičiūtė, g. 1931 m., gyvenusi Julijanavos km. (Kauno raj.) ir pažinojusi Algimantą. Rešykite adresu: Irena DRAGUNEVIČIUS, 272 SOUTHCREST DR. LONDON ONT., N6J 1N4, CANADA.

Mykolas KILČIAUSKAS, Siuliuoj, Gruzdžių km. išremtas į Intos legerius, dirbo 12-oje šachtoje. Sprogs šachtoje metano dujoms, žuvo. Žinoma, kad jo sesuo Ona KILČIAUS-KAITĖ kelėjo Abezio legeriuose. Onos Kilčiauskaitės ieško buv. politinis kalintas Mykolas Tarosius, galėjų papasakoti M. Kilčiausko mirties aplinkybes, palaidojimą. Rešykite Mykolui TAROSUI, Raseiniai, Pergalės 160.

Alfred WALLENHAUPT 1945—1947 m. kelėjo Vorkutoje, privaremuojų derby stovykloje OLP-1. Dirbo šachtoje, 3-čiajėje brigadoje. Prisimena legerio gydytoją Keuną. Gründmeierį, tuo metu dirbusi virfutuvėje. Norėtų, kad eisiliuptų tie, kurie prisimena A. Wallenhauptą. Jo adresas: DEUTSCHLAND, TEUPITZ, 1612, LOPTENER WEG 7.

Adelė GUDAITIENĖ, Jono, g. 1912 m. išremta 1949 m. iš Vilkaviškio apskr., Pilviškių valsč., Kučiškės km. į Krasnojarsko kr., vėliau į Irkutsko srt., kur dirbo stiklo fabrike. 1955 m. grijo į Lietuvą. Žinoma, kad pasuktiniškais tremties metais artimi dragevuo su Stase KAUSIENE. S. Kaušienės, jos artimųjų bei kitų tremties, pažinojusių A. Gudaitienė Pranė ZILINSKIENĖ, 233042 Kaunas, Šiaučiūnaitės 27—47, tel. 77 40 21.

Albinas LIVARAUSKAS, Juozas, g. 1884 m. Suimtas 1946 04 23, nuteistas 10-čiajės metų kalėjimo, 5-čiajems metams tremties. Kalėjo Archangelsko srt., ten ir mirė 1948 m. Kartu kelėjusių ieško Janė LIVARAUSKIĘ, Vilnius, Keuno 6—17.

Elžbieta ZICKUTĖ-BIELASKYRSKA-JA, g. 1914 m., Bronė ZICKUTĖ-ANTINA, g. 1925 m. gyveno tremties Krasnojarsko kr., Igarkoje, Stalino 41—16. Jų ieško brolis Antanas ZICKUS, 235900 Tauragė, Jovari, Tau-ryų skg. 5.

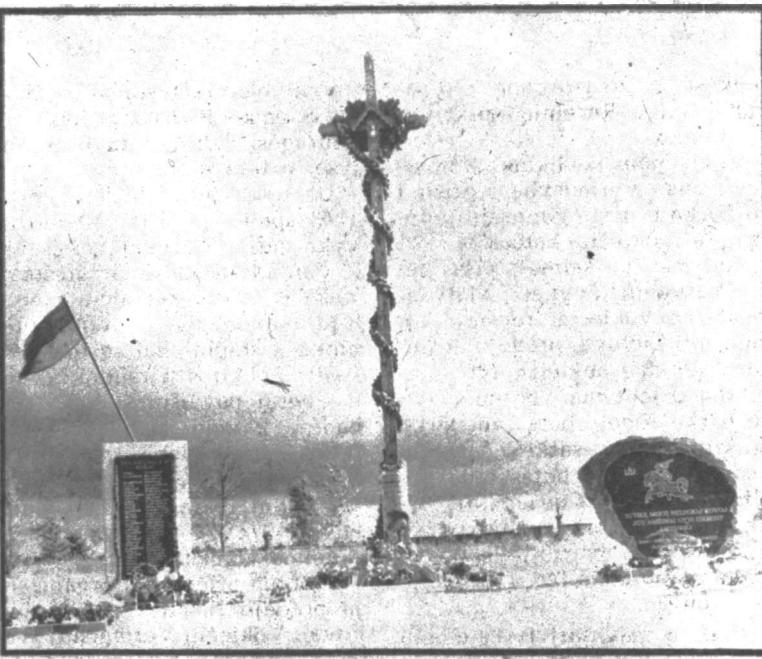
Jonas LESKAUSKAS, g. 1914 m. Suimtas 1946 m. lapkričio mėn. Joniškio raj. Taurėnų km. Kalėjo Siuliu kalėjime. Tolesnis likimas nežinomas. Apie jo likimą žinančių ieško Vincenta LESKAUSKIĘ, 233000 Kaunas, Vilnius 6—2.

Jonas DABULSKIS, Teuregės apskr. Keltinėnų valsč., Gembučių km., 1946 m. rugpjūčio 2 d. suimtas, kelėjo Šilutės kalėjime. Keltinimas — prievolės neatidavimas. 1946 m. lapkričio 1 d. suimamas sūnus Antanas, tolesnis J. Dabulskio likimas nežinomas. Žinių leukia Stasė VIN-DZIAGALSKIENĖ, Šilutės raj., Šilutė km., tel. 4 42 63.

Viktoras KVIETKAUSKAS, Mato, g. 1900 m. Merkinės valsč., Terutiškių km. 1936—1944 m. dirbo Veliuonos pašto viršininku. Suimtas 1944 m. spalio 1 d. Lapkričio 2—3 d. teisė 30 armijos karinis tribunolas. Nuteistas 10-čiajės metų. Iki 1945 m. kelėjo Gorkio srt., gelež. st. Seriskij bei Vilkos viešovėse. Kartu kelėjusių ir apie jo likimą žinančių ieško Nijolė KVIETKAUSKIĘ KORYZNIEČIENĖ, Kaunas, K. Petrusko 13—41, tel. 73 03 53 ir Danguolė KVIETKAUSKIĘ JOCIENĘ, Kaunas, Niunkos 14—16.

Algimantas BALTRUSAITIS-BALT-RUSIS, Antano, g. apie 1928 m. Gyveno Kaune, Fredoje. Motinos vardas Kunigunda. Beltrūšių šeima buvo išremta 1941 m. birželio mėn. Jo ieško Irena Albrechtaičiūtė, g. 1931 m., gyvenusi Julijanavos km. (Kauno raj.) ir pažinojusi Algimantą. Rešykite adresu: Irena DRAGUNEVIČIUS, 272 SOUTHCREST DR. LONDON ONT., N6J 1N4, CANADA.

IVYKIAI • IVYKIAI

● **PANEVĖŽIO RAJ.** Rugsejo 23 d. Uliūnų apylinkėse žuvusio partizano Stanislovo Šiupelio brolio ir buvusiu partizanu remėjų déka pastatytas paminklinis ansamblis žuvusiemis apylinkės partizanams ir jų remėjams.

● **KRAZIAI.** Spalio 27—28 d. įvyko antroji Simono Stanevičiaus bendrijos surengta konferencija. Pranešimus skaitė J. Riškus, S. Skrodenis, V. Drotvinas, A. Jovašas, V. Vanagas, P. Vitkevičius, E. Dirmeikis, E. Skaud-

Paminkla pašventinto šv. Trejybės bažnyčios klebonas Robertas Pukenis, iškilmėse giedojo Panevėžio krašto tremtinų skyriaus choras, žodį taré buvę partizanai. Bažnyčioje buvo aukojamos šv. mišios.

vilaitė ir kiti. Ta pačia proga Bi-jotuose (Šilalės raj.), kur savo dvarelyje 40 metų gyveno poetas Dionizas Poška (apie 1765—1830), jo garbei buvo pastatytas balto marmuro paminklas (auto-rius Vaclovas Krūtinis).

Kas tikrasis „Kalinų himno“ autorius?

„Tremtinio“ Nr. 13 išspausdinė „Kalinų himną“, susilaukime laiškų, priešaištų, net graminimų. Lietuvos autorinių teisių agentūra mums pranešė, kad ši daina „O mielas drauge, neliūdėki“ yra užregistruota autoriaus V. Mačiukos pavarde. Laikraščio Nr. 14 atsiptašme, klaidą atitaisime.

Ir vėl laiškai... Naujai atsiustojo himno „Draugystės maršo“ tekstas néra identiškas su V. Mačiukos pateiktuju (V. Mačiukos tekste trūksta vieno punktelio). Tai neaugių autorius neprisimena savo teksto?

Laiškų ir naujajų „Draugystės maršo“ teksto spausdiname.

Gerb. Redaktore, „Tremtinio“ Nr. 13 (28), p. 2 yra išspausdintas Česlovo Liutkevičius „Kalinų himnas“ (4 punkteliai).

Deja, čia yra padaryta klaida.

Iš tiesų tai buvo pokario metais sovietiniuose kalėjimuose politinių kalinių ir rezistentų plėčiai deinuojamas „Draugystės maršas“, kurio yra ne 4, o 6 punkteliai. Praėjus palyginti išspausdinę tekstą su mano čia siunčiamu tekstu. Dainos melodija primena vieno vokiečių kariko maršo melodiją, bet tai jos nemenkina. Kur ši daina kilusi, kol kas nenustatyta, bet yra pagrindo

1945 m. Lukiškių kalėjime kelėjo girininkas nuo Kaišiadorių valsč. Bernardas DRULIAK, Vinco („Tremtinys“ 1989, Nr. 15). Išėmės likimo draugas (pavardė nežinoma) nuo Ignalinos kr., žings 8. Drulios mirties aplinkybes. Rešykite Algimantui DRULIAIKI, Kaunas, Pergalės kr. 31—101, tel. 22 08 04.

manyti, kad jų pokario metais sukūrė Prienų gimnazijos moksleivai, pagrindinės organizacijos dalyviai, iš čia ji paplitė po Lietuvos kalėjimus, iš kur atkeliaavo į Vorkutas, Sibiro, Karegandos priverciamais darbų stovyklas. (Bej, Prienų apylinkės tuo mete veikė partizanų būrys, pavadinės „Vermachto“ verdu).

Būtent 1949 metų pradžioje pirmą kartą „Draugystės maršą“ išgirdė Kauno kalėjimo (tuomet Mickevičiaus 3) 78-oje kamerajo, kur ją ir daivavo buv. Prienų gimnazijos moksleivai pogrindininkai, rezistentijos dalyviai. Ši teksta gerais jidėmėjau, tokį jie man ir pateikė. O ji užrašiau tu patį 1949 m. vasarą Vorkutas 8-ojoje šachtoje į vėliau daug kartų perrežydamas, nei vienai žodžiui nenukrypus nuo pirmynčio teksto, kurį tenka leikyti autentišku.

Bej, šis maršas, gaila, paverstas kažkokiu katinui, kur punkteliai ir žodžiai visai supainioti, buvo išspausdintas Ant. Paulavicius knygoje „Kraujų upeliai tekėj“ (p. 150—151).

Todėl prašau Jūsų padaryti atiteisymą ir šį maršą, t. y. mano siunčiamą tekstą išspausdinti sekantiame „Tremtinio“ numerijoje. Tai padės išvengti klaidų (ir ne tik šių) kitiams medžiagos rinkėjams ir tyrinėtojams.

Su pagarbą

V. SEMETA

Tad kas tikrasis „Kalinų himno“ autorius? Gal kas prisiminate? Rašykite mums.

Redakcija

Motiejus SUMLINSKAS, Martyno, Suimtas 1945 m. Lazdijų raj. Kalėjo Silutės, Pravieniškių kalėjimuose. 1946 ar 1947 m. išvežtas į Sibirą. Mirė apie 1950 m. Komijos ATSR, Uchtoje lag. Kartu kelėjusių ieško Aldone ADOMAITIENĘ, Šakių raj., Sintautų apyl., Janukiškė km.

Draugystės maršas

Ak, mielas drauge, neliūdėki,
Kad reikia žengt kančių kelui —
Situos žodžius širdy turėki.
Nors atskirti taip sunku.

Šiandien raudono maro laikas.
Gal būt, mūs laukia Vorkuta,
Šiandien ryty plėškai siaučia —
Ateis ir mūsų valanda!

Priedainis
Drauguži, tikėk!
Greit neberekis kenteti
Ir vilč turėk —
Dar Laisvę teks regesti!

Ir vėl susirinksim
Po Vyčio vėliava, vėliava,
Kai mūsų Tėvynėj
Svis Laisvės aušra!

Rankas likimas mums surišo
Ir partizaniška kova,
Mes tam išėjome į mišką,
Kad laisva keltūs Lietuva!

Varge pažinom vienas kitą,
Tapai tu man tikru draugu,
Ne vienas priešas nuo mūs krito
Ir žemę laistėm jų krauju.

Priedainis
Subrendom miške,
Todėl mūs širdys kietos,
Kautynių lauke
Nebuvo priešui vienos!

Jaunystė praleidom
Pavojuj ir ugny, ir ugny,
Drauguži, tikėk!
Mūs Laisvė ateity!

Kada tik taučių mes išgersim
Pilną tiek skausmo ir kančių,
Grotas krūtinėmis išversim,
I Laisvę žengsim kartu!

Vėl susitikome, drauguži,
Trispalvė skaisčiai plevėsuos
Ir visi tie, kas balsą turi,
Draugystės maršą uždainuos —

Priedainis
Draugystė tvirta,
Draugystė kieto plieno
Sujungė kova
Ir šaltos mūro sienos.

Kas žuvo — nusilenksim.
Tad galvas ties kapu, ties kapu
Ir žengsim likimo
Mums skirtu keliu!

DÉKOJAME

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungo nuoždrėžiai dėkoja Kauno „Advokatų“ teisinių paslaugų kooperatyve pirmmininkui Romualdui GIDRAIUI už profesionalių pagalbą ir atakovą — buvusiems tremtinės Antoninės Garmutės bei Prienų raj. „Gėluopė“ laikraščio redakcijos teisinių gynimą Prienų raj. teismuose civilinėje byloje.

SKELBIMAI

<p